

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Nuoruudessa koetun rasismin vaikutus rikolliseen käyttäytymiseen

Katariina Könönen

Kandidaatintutkielma

Psykologia

Lääketieteellinen tiedekunta

Helsingin yliopisto

Joulukuu 2024

Ohjaaja: Teija Kujala

Tiedekunta: Lääketieteellinen tiedekunta

Koulutusohjelma: Psykologian kandi- ja maisteriohjelma

Opintosuunta: Psykologia

Tekijä: Katariina Könönen

Työn nimi: Nuoruudessa koetun rasismin vaikutus rikolliseen käyttäytymiseen

Työn laji: Kandidaatintutkielma

Kuukausi ja vuosi: Joulukuu 2024

Sivumäärä: 20

Avainsanat: rasismi, etninen tausta, rikollisuus, oikeuspsykologia

Ohjaaja: Teija Kujala

Säilytyspaikka: E-thesis, Helsingin yliopisto

Tiivistelmä:

Tavoitteet. Tavoitteena oli tutkia sitä, onko nuoruudessa koetulla rasismilla ja rikollisella käyttäytymisellä yhteyttä, sekä sitä, mitkä tekijät yhteyteen voivat vaikuttaa. Lisäksi tarkasteltiin suojaavia tekijöitä rasismin kokemisen ja rikollisen käyttäytymisen välillä.

Menetelmät. Kirjallisuushaku tehtiin PubMedista, PsychInfosta ja Google Scholarista syksyn 2024 aikana. Hakusanoja olivat *crime, culture, racism, ethnicity, criminal behaviour, acculturative stress, delinquency* ja *racial discrimination*. Lisäksi artikkelien löytämiseen hyödynnettiin katsausartikkelien lähdeluetteloita. Katsaus rajattiin nuoruudessa koetun rasismin tarkasteluun.

Tulokset ja johtopäätökset. Katsauksen tulokset osoittavat positiivisen yhteyden etnisiin vähemmistöihin kuuluvien nuorten kokeman rasismin ja rikollisen käyttäytymisen välillä. Tulokset viittaavat syy-seuraussuhteeseen siten, että rasismin kokeminen nuoruudessa lisää rikollista käyttäytymistä. Välittäviä tekijöitä voivat olla negatiiviset tunteet, rikolliset kaveripiirit, näkemykset ihmissuhteista ja aggressiivisesta käyttäytymisestä, asuinalueisiin liittyvät tekijät, koulunkäynnin keskeyttäminen ja suhteet vanhempiin ja kouluun. Aiheesta tarvittaisiin lisää tutkimusta useiden eri etnisiin vähemmistöihin kuuluvien nuorten osalta siten, että syy-seuraussuhdetta, vaikutusmekanismeja ja suojaavia tekijöitä huomioitaisiin kattavammin.

Abstract:

Aim. The aim was to examine whether there is a connection between experiences of racism during adolescence and criminal behavior, as well as to identify the factors that may influence this relationship. Additionally, the study explored protective factors in the context of racism and criminal behavior.

Methods. A literature search was conducted in PubMed, PsychInfo, and Google Scholar databases during the autumn of 2024. The keywords used were *crime, culture, racism, ethnicity, criminal behavior, acculturative stress, delinquency, and racial discrimination*. Additional literature was searched in the reference lists of the articles found. The focus of the review was limited to adolescents and their experiences of racism.

Conclusions. The findings demonstrate a positive relationship between racism experienced by adolescents from ethnic minority backgrounds and criminal behavior. Additionally, the results suggest a causal relationship, wherein experiences of racism in adolescence could increase criminal behavior. Mediating factors identified included negative emotions, delinquent peer groups, attitudes towards relationships and aggressive behavior, neighborhood-related factors, school dropout, and relationships with parents and school. Further research is needed involving youth from various ethnic minority groups to more comprehensively address causal relationships, mechanisms of influence, and protective factors.

Sisällysluettelo

1 Johdanto	5
2 Tutkimuskysymykset	8
3 Kirjallisuuskatsaus	8
3.1 Nuoruudessa koetun rasismien vaikutus rikolliseen käyttäytymiseen	8
3.2 Välilliset tekijät nuoruudessa koetun rasismien ja rikollisen käyttäytymisen yhteydessä	12
3.3 Suojaavat tekijät rasismien ja rikollisuuden yhteydessä	14
4 Pohdinta	16
Lähteet	18

1 Johdanto

Rikollista käyttäytymistä tutkittaessa kulttuuriin ja etniseen taustaan liittyvien tekijöiden, kuten rasismin kokemisen, roolia ei useinkaan huomioida (Schmidt, Heffernan & Ward, 2021). Siitäkin huolimatta, että rikoksia tekevillä henkilöillä on hyvin erilaisia kulttuuritaustoja, pohjautuvat oikeuspsykologiset teorit, riskiarvioinnit ja interventiot tutkimuksiin valkoisista euroamerikkalaisista populaatioista (Shepherd & Lewis-Fernandez, 2016). Mediassa ja yleisessä keskustelussa ei juurikaan oteta huomioon rasismin kokemista esimerkiksi maahan muuttaneiden ihmisten rikollisuuteen liittyvänä tekijänä, mistä johtuen aihetta on tarpeellista tutkia. Koska nuoruudessa havaitut käyttäytymishaasteet ovat yksi suurimmista ennustavista tekijöistä rikollisuudelle aikuisuudessa (Simons, Chen, Stewart & Brody, 2003), on tärkeää ymmärtää niitä tekijöitä nuoruudessa, mitkä vaikuttavat käyttäytymishaasteiden syntyyn. Afroamerikkalaisten kokeman rasismin on havaittu vaikuttavan vahvemmin mielenterveyttä heikentävästi ennen 13 vuoden ikää kuin vanhemmassa iässä (Lee & Ahn, 2013). Tämän on ehdotettu johtuvan siitä, että lapsilla ei ole vielä toimivia keinoja suojautua identiteettiin ja mielenterveyteen kohdistuvia uhkia vastaan (Schmitt, Branscombe, Postmes & Garcia, 2014), ja sekä yksilö- että ryhmäidentiteetin kehitys on lapsuudessa ja nuoruudessa vielä kesken (Sellers, Copeland-Linder, Martin & Lewis, 2006). Muun muassa tästä johtuen erityisesti nuoruuden kokemusten voidaan ajatella olevan tärkeä näkökulma rikollisen käyttäytymisen kannalta.

Vaikka historiallinen trauma ja rakenteelliset ennakkoluulot ovat tunnistettu olemassaoleviksi, hallitsevat rikollisuuden selittämistavat ja interventiot ovat hyvin yksilölähtöisiä, kuten kognitiivisen käyttäytymisterapian käyttäminen yksilöllisten asenteiden ja ajattelutapojen muuttamista varten (Strauss-Hughes, Heffernan & Ward, 2019). Ajatellaan siis usein, että ongelmat ovat enemmän yksilössä kuin sosiaalisissa rakenteissa (Paternoster & Iovanni, 1989). Dynaamiset riskitekijät (dynamic risk factors, DRF) ovat olleet keskeinen työkalu rikollisen käyttäytymisen selittämisessä oikeuspsykologian alalla (Schmidt ym., 2021). Ne ovat luoneet pohjaa riskiarvioinneille ja interventioiden kohdistamiselle. DRF:iä ovat esimerkiksi asenteet rikollisuutta kohtaan, päihteidenkäyttö ja impulsiivisuus (Heffernan & Ward, 2017). DRF:t perustuvat kuitenkin tutkimuksiin, joiden otoksena on ollut pääasiassa pohjoisamerikkalaisia miehiä (Shepherd & Lewis-Fernandez, 2016). Lisäksi ne keskittyvät pääasiassa yksilöllisiin

ominaisuuksiin (Andrews & Bonta, 2014), ja niiden on havaittu olevan huonompia ennustamaan rikollisuuteen liittyviä tekijöitä ei-euroamerikkalaisissa populaatioissa (Lowder, Morrison, Kroner & Desmarais, 2019) ja etnisten vähemmistöjen populaatioissa (Schmidt, Meer, Tydecks & Bliesener, 2018). Lisäksi DRF:t omaavat käsitteiden määrittelyyn ja kausalliteettiin liittyviä ongelmia, ja niitä voidaanakin pitää lähinnä rikollisuuden kanssa korreloivina tekijöinä, jotka voivat johdattaa kohti kausaalisten tekijöiden löytämistä yhdessä muiden psykologisten tekijöiden kanssa (Strauss-Hughes ym., 2019). DRF:ien käyttö sulkee pois historialliset ja kulttuuriset näkökulmat, jotka tarjoavat tärkeää selitysarvoa erityisesti marginalisoitujen kulttuuriryhmien kohdalla, ja tämä saattaa ylläpitää näiden ryhmien ylliedustusta rikosjärjestelmässä (Strauss-Hughes ym., 2019).

Schmidt ym. (2021) kehittivät kulttuurisen toimijuuden mallin rikollisesta käyttäytymisestä (The Cultural Agency-Model of Criminal Behavior, CAMB), joka pyrkii tunnistamaan yleisiä tekijöitä ihmisten tavoitteellisessa käyttäytymisessä ja selittämään sitä, miksi dynaamiset riskitekijät ja käyttäytyminen vaihtelevat eri kulttuurikonteksteissa. Heidän mukaansa DRF:t voidaan ottaa huomioon rikollisen käyttäytymisen ymmärtämisessä, mutta niiden vaikutuksen näkemiseksi täytyy ottaa huomioon kontekstuaalinen ja kulttuurinen tieto. Kulttuuri on tärkeässä roolissa käyttäytymisen kehittämisessä, ja kulttuuriin liittyvät kokemukset, kuten marginalisaatio, vaikuttavat yksilöiden ja ryhmien edustukseen rikosoikeusjärjestelmässä (Strauss-Hughes ym., 2019). Marginalisoitujen ryhmien kohtaama historiallinen trauma, kuten kolonisaatio, on johtanut nykytilanteeseen, jossa marginalisoituihin ryhmiin kuuluvat ihmiset ovat alttiimpia muun muassa mielenterveysongelmille ja rikosoikeusjärjestelmään joutumiselle (Deane, Bracken & Morrisette, 2007). CAMB pyrkii erottelemaan toimijuuden universaaleja psykologisia prosesseja ja kulttuuriin liittyviä prosesseja. Toimijuudessa katsotaan olevan eri vaihteita, joihin vaikuttaa henkilön prosessointityyli, joka on joko itsenäinen tai yhteisöllinen. Yhteisöllisessä prosessointityylissä keskeisinä piirteinä rikollisessa käyttäytymisessä katsotaan olevan muun muassa omaan ryhmään kohdistuvan uhkan tulkinta ja oman ryhmän mielipiteiden tärkeys, kun taas itsenäisessä prosessointityylissä korostuvat yleisimmin tunnistetut DRF:t, kuten itseen kohdistuvat asenteet ja omat tavoitteet.

Sosiaalisen skeeman teoria eli SST on Simonsin ja Burtin (2011) muotoilema malli rikollisesta käyttäytymisestä (Simons & Burt, 2011, ref. Burt ym., 2012¹). SST ehdottaa, että erilaiset sosiaaliset loukkaukset, kuten syrjintä etnisen taustan perusteella, lisäävät henkilön rikollisen käyttäytymisen todennäköisyyttä. Henkilökohtainen syrjintä on valtaväestöön kuuluvan henkilön tai ryhmän toteuttamaa epätasa-arvoista ja vahingoittavaa kohtelua henkilön vähemmistöstatuksen perusteella (Feagin & Eckberg, 1980). Henkilön kokemukset muodostavat hänelle skeemoja eli kognitiivisia sisäisiä malleja, jotka ohjaavat toimintaa. Skeemat voivat lisätä todennäköisyyttä sille, että jotkut tilanteet nähdään rikoksen oikeuttavina. Kokemukset voivat muodostaa uskomuksia siitä, että maailma on vihamielinen ja ennalta-arvaamaton paikka, jossa säännöt ja rangaistukset eivät ole kaikille tasavertaisia. Simonsin ja Burtin (2011) määrittelemät kolme rikollisuuteen liittyvää skeemaa ovat impulsiivisuus, vihamieliset ihmissuhteenäkemykset ja tavanomaisista normeista etäytyminen. Sosiaalisen vastarinnan malli (Factor, Kawachi & Williams, 2011) pyrkii tarjoamaan selitystä vähemmistöryhmiin kuuluvien ihmisten rikolliselle käyttäytymiselle näkökulmasta, joka huomioi kokonaisvaltaisesti sekä rakenteellisen epätasa-arvoisuuden että yksilön toimijuuden roolin. Sosiaalisen vastarinnan mallin mukaan yhteiskunnan valtasuhteet johtavat vähemmistöryhmiin kuuluvien ihmisten vastarintatoimiin, kuten rikolliseen käyttäytymiseen.

Rasitusteoriat näkevät rikollisen käyttäytymisen stressaaviin olosuhteisiin sopeutumisena (Agnew, 1992). Agnewin (1992) muotoileman yleisen rasitusteorian mukaan on olemassa kolme keskeisintä rasituksen muotoa. Niitä ovat rasitus siitä, että 1) epäonnistuu tai ennakoi epäonnistuvansa tavoitteen saavuttamisessa, 2) positiivinen ärsyke poistuu tai sen poistumista ennakoidaan, ja 3) negatiivinen ärsyke esiintyy tai sen esiintymistä ennakoidaan. Yleisen rasitusteorian mukaan toisilta saatu huono kohtelu voi tuottaa negatiivisia tunteita, kuten vihaa ja masennusta. Näiden tunteiden ajatellaan johtavan toimiin, jotka helpottaisivat esimerkiksi sosiaalisen kontrollin menettämisen ja epäreiluuden kokemisen tunteita, jolloin rikollisen käyttäytymisen ajatellaan olevan yksi mahdollinen toimintakeino. Yleinen rasitusteoria siis painottaa negatiivisten tunteiden roolia ja ehdottaa rasismien kokemisen johtavan rikolliseen käyttäytymiseen eikä toisin päin. Leimaamisteoria on alun perin Beckerin (1963) kehittämä

¹ Simons, R. L., Burt, C. H. (2011). Learning to Be Bad: Adverse Social Conditions, Social Schemas, and Crime. *Criminology*, 49:553–98.

teoria, joka ehdottaa yleisestä rasismitusteoriasta poiketen, että rikollinen käyttäytyminen johtaisi suurempaan määrään syrjinnän kokemuksia, mikä jälleen lisäisi rikollista käyttäytymistä (Paternoster & Iovanni, 1989). Lisäksi leimaamisteorian mukaan rikollisiin kaveripiireihin kuulumisen voi johtaa syrjinnän kokemuksiin.

2 Tutkimuskysymykset

Tässä kirjallisuuskatsauksessa tarkastellaan sitä, mitä vaikutuksia rasismin kokemisella nuoruudessa voi olla etnisiin vähemmistöihin kuuluvien ihmisten rikolliseen käyttäytymiseen oikeuspsykologisesta näkökulmasta. Lisäksi tarkastellaan niitä suojaavia tekijöitä, jotka voivat vaikuttaa rasismin ja rikollisuuden yhteyteen sitä vähentävästi. Tutkimuskysymykset ovat 1) Vaikuttaako rasismin kokeminen nuoruudessa rikolliseen käyttäytymiseen ja 2) Jos vaikuttaa, miten, ja mitkä tekijät vaikutukseen osallistuvat?

Kirjallisuuskatsauksen lähteet ovat PubMedista, PsychInfosta ja Google Scholarista. Hakusanoja olivat crime, culture, racism, ethnicity, criminal behaviour, acculturative stress, delinquency ja racial discrimination. Lisäksi artikkelien löytämiseen hyödynnettiin katsausartikkelien lähdeluetteloita. Katsauksen tarkastelukulma rajattiin nuoruudessa koetun rasismin vaikutuksiin. Aluksi esitellään etnisten vähemmistöjen rikolliseen käyttäytymiseen vaikuttavien tekijöiden selitysmalleja, minkä jälkeen tarkastellaan erilaisten psykososiaalisten tekijöiden yhteyttä rikolliseen käyttäytymiseen nykyisen tutkimustiedon valossa.

3 Kirjallisuuskatsaus

3.1 Nuoruudessa koetun rasismin vaikutus rikolliseen käyttäytymiseen

Monet rasismin ja rikollisuuden yhteyttä tutkineista artikkeleista ovat keränneet aineistonsa satojen afroamerikkalaisten perheiden Family and Community Health Study (FACHS) -pitkittäistutkimuksesta Yhdysvalloissa. FACHS on suunniteltu analysoimaan niitä riski- ja suojaavia tekijöitä, jotka vaikuttavat afroamerikkalaisten perheiden toimintaan ja nuorten kehitykseen (Burt, Simons & Gibbons, 2012). Tutkimusta tehdään jatkuvasti, mutta tähän katsaukseen kuuluvissa artikkeleissa käytettyjä mittauksia on kuusi. Ensimmäisen mittauksen

aikana noin puolet perheistä olivat Georgiasta ja loput Iowasta, ja jokaisessa perheessä oli viidennellä luokalla oleva lapsi (Evans, Simons & Simons, 2016). FACHS:n mittauskerrat aloitettiin vuonna 1997, jolloin vastaajien viidennellä luokalla olevien lasten keski-ikä oli 10,5 vuotta ja kuudennella mittauskeralla 24,5 vuotta (Gibbons, Fleischli, Gerrard, Simons, Weng & Gibson, 2020). FACHSiin perustuvissa tutkimuksissa aineistosta on käytetty useampaa eri mittauskertaa. Aineisto on kerätty itseraportoinnilla, ja sen avulla on löydetty tilastollisesti merkitsevä positiivinen yhteys rasismien kokemisen ja rikollisen käyttäytymisen välillä (Burt ym., 2012; Evans ym., 2016; Gibbons ym., 2020; Martin, McCarthy, Conger, Gibbons, Simons, Cutrona & Brody, 2011; Simons ym., 2003).

Evans ym. (2016) ja Burt ym. (2012) käyttivät neljän mittauskerran aineistoa FACHSista. He tutkivat afroamerikkalaisten nuorten miesten vastaanottamaa vanhemmuuden laatua, kuinka paljon ja millaisia rikoksia he tekivät, sekä kuinka paljon ja millaista rasismia ja kulttuurista sosialisatiota he kokivat. Lisäksi he mittasivat sosioekonomista statusta, merkittäviä elämän tapahtumia, ja rikollisiin kaveripiireihin kuulumista (Evans ym., 2016), sekä vihamielisiä ihmissuhdenäkemyksiä, masennusta, tavanomaisista normeista etääntymistä, ja ikää (Burt ym., 2012). Rasismien kokemisella nuoruudessa havaittiin tilastollisesti merkitsevä vaikutus afroamerikkalaisten nuorten miesten rikolliseen käyttäytymiseen (Burt ym., 2012). Ne afroamerikkalaiset miehet, jotka kokivat voimakkaampaa havaittua rasismia, aloittivat todennäköisemmin rikollisen käyttäytymisen aikaisemmin kuin muut, ja se jatkui läpi nuoruuden (Evans ym., 2016). Tulos koski sekä varhain lapsuudessa että nuoruuden aikana koettua rasismia. Rasismien kokeminen ennusti rikollisuutta myös silloin, kun kontrolloitiin vanhemmuuden laatua, kuulumista käyttäytymisnormeja rikkoviin vertaisryhmiin, sekä aiempaa rikollisuutta (Burt ym., 2012).

Rasismien kokemisen operationalisointiin on käytetty muun muassa käsitteitä *havaittu syrjintä etnisen taustan perusteella* (perceived racial discrimination, PRD), *havaittu henkilökohtainen syrjintä* (perceived personal discrimination, PPD) ja *havaittu syrjintä* (perceived discrimination, PD) (Gibbons ym., 2020; Hautala & Sittner, 2019; Jones & Greene, 2016; Li & Xia, 2018; Martin ym., 2011; Unnever, Cullen & Barnes, 2017; Walsh, Fogel-Grinvald & Shneider, 2015). PRD:tä, PPD:tä ja PD:tä on mitattu itseraportointina siitä, millaisia eri rasismien muotoja on

kokenut, sisältäen muun muassa haukkumisen, väkivallan tai sen uhkan, ulkopuolelle jättämisen, sekä kyvykkyyden epäilyn. Gibbons ym. (2020) mittasivat afroamerikkalaisten nuorten PRD:n kokemuksia neljällä eri mittauskerralla lapsuudesta nuoruuteen. He ottivat huomioon myös PRD:n kokemukset poliisin toimesta, ja keräsivät tietoa pidätyksistä ja vangitsemisesta aikuisuudessa itseraportoinnin avulla. Tutkimuksessa mitattiin myös stressiä esimerkiksi stressaavien ympäristötekijöiden perusteella, ja yksilöllisiä ominaisuuksia kuten riskinottoaivumusta. Lisäksi mitattiin rikollisiin kaveripiireihin kuulumista, päihteidenkäyttöä, sekä etnisen taustan identiteettiä. Tutkimuksen otoksena oli kuusi mittauskertaa FACHSista. PRD:n, erityisesti aikaisin lapsuudessa mitatun, ja aikuisuudessa raportoidun rikollisen käyttäytymisen sekä vangitsemisten välillä löytyi positiivinen yhteys. PRD poliisin toimesta oli myös positiivisessa yhteydessä rikolliseen käyttäytymiseen. Vankilaan joutuneiden ihmisten kohdalla PRD ennusti myös tehdyn rikoksen vakavuutta. Lapsuusajan PRD ennusti vangitsemista seuraavien 14 vuoden aikana raportoidusta kokemuksesta lähtien. Yhteys havaittiin myös silloin, kun kontrolloitiin välilliset muuttujat, joita olivat pidätykset, itseraportoitu rikollinen käyttäytyminen, akateeminen suuntaus, sosioekonominen asema ja itsekontrollin taso. Nuoruusajan PRD:llä ei havaittu vastaavaa vaikutusta.

Unneverin ym. (2017) tutkimus pohjautuu aineistoon pitkittäisestä kohorttitutkimuksesta Project on Human Development in Chicago Neighborhoods (PHDCN-LCS). Aineisto oli kerätty kyselyllä, jossa mitattiin syrjintää etnisen taustan perusteella, rikollista käyttäytymistä, koulun keskeyttämistä ja rikollisia kaveripiirejä. Tutkimuksessa kontrolloitiin monia yksilöllisiä tekijöitä, kuten aiemmissa tutkimuksissa löydettyjä afroamerikkalaisten rikollisuuteen liittyviä piirteitä, joita olivat muun muassa impulsiivisuus ja masennusoireet. Myös Unnever ym. (2017) löysivät tilastollisesti merkitsevän positiivisen yhteyden PRD:n ja rikollisen käyttäytymisen välillä. Jonesin ja Greenen (2016) tutkimuksessa afroamerikkalaiset yliopisto-opiskelijat vastasivat kyselyyn rikollisesta käyttäytymisestä, PD:stä, sekä kulttuurisesta sosialisatiosta. Ne osallistujat, jotka raportoivat rasismien kokemuksia, raportoivat todennäköisemmin myös rikollista käyttäytymistä. Lisäksi he raportoivat todennäköisemmin väkivaltaista rikollisuutta ja vähemmän todennäköisesti ei-väkivaltaista rikollisuutta. Kang ja Burton (2014) keräsivät itseraportoinnin avulla tietoa afroamerikkalaisten nuorten miesten havaitun rasismien kokemisesta, rikollisuudesta ja lapsuusajan traumaista. He käyttivät poikittaistutkimusaineistoa,

joka oli alun perin kerätty nuorisorikollisten traumakokemusten tutkimiseen (Burton ym., 2002). Myös Kang ja Burton (2014) löysivät tilastollisesti merkitsevän suoran yhteyden rasismien kokemisen ja nuorisorikollisuuden välillä.

Korrelatiivisen yhteyden lisäksi on myös tutkittu afroamerikkalaisten nuorten rasismien kokemisen ja rikollisen käyttäytymisen välistä kausaalista yhteyttä. Simonsin ym. (2003) ja Martinin ym. (2011) tutkimukset pohjautuvat FACHSiin, ja heidän tavoitteinaan oli testata yleistä rasitusteoriaa. Heidän otoksensa koostui joko kahdesta (Simons ym., 2003) tai kolmesta (Martin ym., 2011) ensimmäisestä mittauskerrasta. He mittasivat muun muassa rasismien kokemuksia, rikollisuutta, vanhemmuuden laatua, rikollisiin kaveripiireihin kuulumista, masennusta, vihaa, sekä yhteiskuntaa ja väkivaltaa koskevia asenteita. Martin ym. (2011) havaitsivat, että PPD:n kokemisella on tilastollisesti merkitsevä, suora vaikutus sekä yleiseen että väkivaltaiseen rikollisuuteen. Molempien tutkimusten tulokset viittasivat siihen, että rasismien kokemisen ja rikollisen käyttäytymisen välillä on korrelatiivisen yhteyden lisäksi myös kausaalinen yhteys. Reitti rasismien kokemisesta rikollisuuteen oli tilastollisesti merkitsevä, kun taas reitti rikollisuudesta rasismien kokemiseen ei ollut (Simons ym., 2003). PPD:n kokeminen ensimmäisellä mittauskerralla oli tilastollisesti merkitsevästi yhteydessä toisen mittauskerran rikollisuuden määrän nousuun (Martin ym., 2011). Myös toisen ja kolmannen mittauskerran välillä havaittiin sama vaikutus. Tämä ei kuitenkaan pätenyt toiseen suuntaan, sillä rikollisuus ei ollut tilastollisesti merkitsevästi yhteydessä rasismien kokemiseen. Rasismien kokeminen siis ennusti muutosta rikollisuudessa ajan kuluessa, kun taas rikollisuus ei vaikuttanut rasismien kokemiseen ajan kuluessa. Tämä syy-seuraussuhteen suunta tukee yleistä rasitusteoriaa (Simons ym., 2003).

Myös muiden etnisten vähemmistöjen, kuten maahan muuttaneiden nuorten Israelissa (Walsh ym., 2015) ja Kiinassa (Li & Xia, 2018) sekä Pohjois-Amerikan alkuperäiskansojen (Hautala & Sittner, 2019) kokeman rasismien yhteyksiä rikolliseen käyttäytymiseen on tutkittu. Walsh ym. (2015) mittasivat poikittaisen kyselytutkimuksen avulla etnistä identiteettiä, havaittua rasismia, suhdetta vanhempiin sisältäen tuen ja läheisyyden sekä rajojen asettamisen, päihteidenkäyttöä, sekä rikollisuutta. Tulokset viittaavat siihen, että rasismien kokeminen on positiivisessa yhteydessä rikollisen käyttäytymisen kanssa. Hautala ja Sittner (2019) tutkivat Pohjois-Amerikan

alkuperäiskansojen, Amerikan intiaanien ja Kanadan ensimmäisten kansojen, pitkittäistutkimusaineistoa kahdeksan vuoden ajalta. He mittasivat kyselytutkimuksen avulla aggressiivista rikollisuutta, PRD:tä aikuisen auktoriteettihenkilön toimesta ja masennusoireita. Heidän tavoitteenaan oli testata yleisen rasitusteorian toimivuutta, joten he mittasivat myös sen keskeisiä selittäviä tekijöitä, kouluviihtyvyyttä ja rikollisia kaveripiirejä. Aineistoa kerättiin yhteensä kolmen mittauskerran ajalta, ja kontrollimuuttujina olivat ikä, sukupuoli ja asuinpaikka. Tutkimuksen mukaan PRD vaikutti epäsuorasti aggressiivisuuteen sitä lisäävästi, erilaisten vaikutusmekanismien kautta. Li ja Xia (2018) keräsivät poikittaistutkimusaineiston maahan muuttaneilta nuorilta Kiinassa. He mittasivat kyselylomakkeilla havaittua syrjintää, sosiaalista tukea, sosiaalisia suhteita vanhempiin ja kouluun, negatiivisia tunteita ja rikollista käyttäytymistä. He testasivat PD:n suoria ja epäsuoria vaikutuksia rikollisuuteen. Heidän tuloksensa osoittivat, että nuorten raportoima havaittu syrjintä oli positiivisessa yhteydessä rikollisuuteen erilaisten välillisten muuttujien kautta, mutta suoraa yhteyttä ei löydetty. Tulokset viittasivat kaikkien kyseisten etnisten vähemmistöjen kohdalla siihen, että havaittu syrjintä oli yhteydessä rikollisuuteen, joko suorasti tai epäsuorasti (Hautala & Sittner, 2019; Li & Xia, 2018; Walsh ym., 2015).

3.2 Välilliset tekijät nuoruudessa koetun rasismien ja rikollisen käyttäytymisen yhteydessä

Negatiivisten tunteiden on havaittu olevan yksi vaikutusmekanismi rasismien kokemisen ja rikollisen käyttäytymisen välillä (Burt ym., 2012; Hautala & Sittner, 2019; Li & Xia, 2018; Simons ym., 2003). Nuorten afroamerikkalaisten miesten syrjinnän etnisen taustan perusteella on huomattu olevan positiivisessa yhteydessä kasvaneeseen rikollisuuteen muun muassa masennuksen lisääntymisen, vihamielisten ihmissuhdenäkemyksien ja tavanomaisista normeista etääntymisen kautta (Burt ym., 2012). Tulokset tukevat sosiaalisen skeeman teoriaa. Masennuksen vaikutus oli näistä tekijöistä voimakkain, ja se lisää rikollisen käyttäytymisen todennäköisyyttä erityisesti silloin, kun se pohjautuu kokemukseen epäoikeudenmukaisuudesta (Simons ym., 2003). Kiinalaisilla maahan muuttaneilla nuorilla rasismien kokemisen ja rikollisen käyttäytymisen yhteys oli positiivinen ja epäsuora, negatiivisten tunteiden ollessa yksi säätelevä

tekijä (Li & Xia, 2018). Negatiivisten tunteiden suuri rooli välillisenä tekijänä tukee yleistä rasisitusteoriaa.

Tulokset eivät kuitenkaan tukeneet yleisen rasisitusteorian ajatusta siitä, että rikollinen käyttäytyminen olisi coping-keino negatiivisille tunteille kuten vihalle tai masennukselle (Simons ym., 2003). Tulokset viittaavat ennemminkin siihen, että rikollinen käyttäytyminen lisäisi näitä tunteita, ja siten lisäisi rasismin kokemisen todennäköisyyttä. Tämä tulos tukee leimaamisteoriaa (Simons ym., 2003). Amerikan intiaanien ja Kanadan ensimmäisten kansojen kohdalla masennus ei ollut tilastollisesti merkitsevä välillinen muuttuja (Hautala & Sittner, 2019). Tämä ei tue yleistä rasisitusteoriaa, mutta tulosta voi selittää Hautalan ja Sittnerin (2019) mukaan muun muassa se, että viha on keskeisempi tunne rikollisen käyttäytymisen yhteydessä, sillä se liittyy yleisen rasisitusteorian mukaan epäreiluuden kokemuksen korjaamiseen ja toisiin kohdistuvaan toimintaan (Agnew, 2006, ref. Hautala & Sittner, 2019²). Masennuksen havaittiin kuitenkin olevan säätelevä muuttuja, mutta toiseen suuntaan; mitä enemmän masennusoireita esiintyi, sitä vähemmän vaikutusta syrjinnällä oli aggressiivisuuteen (Hautala & Sittner, 2019). Tämä on päinvastainen tulos yleisen rasisitusteorian ajatuksen kanssa, mutta toisaalta teorian mukaan internalisoivat tunteet, kuten masennus, voivat johtaa huonoon kohteluun myös ennemmin itseensä kuin muihin kohdistuen (Agnew, 2006, ref. Hautala & Sittner, 2019²).

Kaveripiirit ovat yksi välillinen tekijä nuorten rasismin kokemisen ja rikollisen käyttäytymisen välillä. PRD voi lisätä rikollisuutta kasvattamalla nuorten todennäköisyyttä päätyä rikollisiin kaveripiireihin (Gibbons ym., 2020; Hautala & Sittner, 2019; Unnever ym., 2017). Aikaisten PRD:n kokemusten ja vankilaan joutumisen välillä on löydetty afroamerikkalaisten nuorten kohdalla kolme reittiä: suora reitti PRD:n kokemisesta vankilaan sekä kaksi välillistä reittiä. Välillisiä muuttujia olivat rikolliset kaveripiirit ja rikollinen käyttäytyminen sekä vain rikollinen käyttäytyminen (Gibbons ym., 2020). Lisäksi rikollisten kaveripiirien reitin varrella päihteidenkäyttö oli tilastollisesti merkitsevä välillinen muuttuja, mutta myös suora yhteys rikollisten kaveripiirien ja rikollisen käyttäytymisen välillä löydettiin (Gibbons ym., 2020). Kyynisen näkemyksen ihmisistä ja ihmissuhteista (Burt ym., 2012; Simons ym., 2003) sekä

² Agnew, R. (2006). *Pressured into Crime: An Overview of General Strain Theory*. Los Angeles, CA: Roxbury.

poikien näkemyksen aggressiivisesta käyttäytymisestä hyväksyttävänä toimintana (Simons ym., 2003) on myös havaittu olevan välillisiä tekijöitä afroamerikkalaisten rasismien kokemisen ja rikollisuuden välillä. Lisäksi PPD vaikuttaa afroamerikkalaisten nuorten rikollisuuteen sekä suoraan että välillisesti kahden asuinalueeseen liittyvän tekijän kautta, joita ovat alueellisesti keskittynyt vähäosaisuus ja eristäytyneisyys etnisen taustan perusteella (Martin ym., 2011).

Negatiivisten ihmissuhdekäsitysten lisäksi rasismien kokemisen tuottamat asenteet voivat kohdistua yhteiskuntaan ja toimia siten välillisenä tekijänä rikollisen käyttäytymisen kanssa. PRD voi synnyttää rikollisuutta kasvattamalla todennäköisyyttä sille, että nuoret keskeyttävät koulunkäynnin (Hautala & Sittner, 2019; Unnever ym., 2017). Tähän keskeisenä tekijänä voi vaikuttaa se, että nuoret kehittävät PRD:n seurauksena vihamielisen tai epäluottavaisen suhtautumisen yhteiskunnan instituutioita kohtaan (Unnever ym., 2017). Nuorten suhteiden vanhempiin, opettajiin ja kouluun havaittiin olevan tilastollisesti merkitsevä välillinen tekijä rasismien kokemisen ja rikollisuuden välillä (Li & Xia, 2018). Rasismien kokeminen voi heikentää näitä suhteita ja vähentää sitoutumista instituutioihin lisäten rikollista käyttäytymistä (Li & Xia, 2018). Mahdollisuuksien epätasa-arvoisuus esimerkiksi työpaikkojen tai koulutuksen osalta saattaa johtaa stressiin sekä vihaan yhteiskuntaa kohtaan, mikä johtaisi rikolliseen käyttäytymiseen (Walsh ym., 2015). Nämä selitysmallit tukevat sosiaalisen vastarinnan mallia, sosiaalisen skeeman teoriaa sekä yleistä rasitusteoriaa etnisiin vähemmistöihin kuuluvien nuorten rikollisesta käyttäytymisen näkökulmasta.

3.3 Suojaavia tekijöitä rasismien kokemisen ja rikollisen käyttäytymisen yhteydessä

Afroamerikkalaisten perheiden kulttuurinen sosialisointi ja valmistaminen ennakkoluuloihin saattavat luoda resilienssiä syrjinnän rikollisuutta aiheuttavien vaikutuksia vastaan (Burt ym., 2012). Kulttuurinen sosialisointi voi olla muun muassa oman kulttuurin juhlapäivien juhlistamista ja oman kulttuurin ja etnisyyden historiasta ja perinteistä opettamista. Ennakkoluuloihin valmistaminen voi olla muun muassa ennakkoluulojen ilmenemisestä keskustelemista. Kulttuurisella sosialisoinnilla ja ennakkoluuloihin valmistamisella ei havaittu suoraa tilastollista yhteyttä rikolliseen käyttäytymiseen (Burt ym., 2012). Ennakkoluuloihin

valmistaminen voi Burtin ym. (2012) mukaan vähentää rasismien kokemisen vaikutuksia rikollisuuteen vähentämällä masennuksen, vihamielisten ihmissuhdenäkemyksien ja tavanomaisista normeista poikkeamisen vaikutusta.

Kulttuurisen sosialisoinnin vaikutuksista on ristiriitaisia tuloksia. Sillä havaittiin hyödyllinen, mutta vähemmän voimakas vaikutus (Burt ym., 2012), tai ei ollenkaan vaikutusta (Jones & Greene, 2016). Kulttuurinen sosialisointi voi vähentää normeista etäännyttämistä, ja siten tarjota resilienssiä syrjinnän rikollisuutta aiheuttavien vaikutusten vastaan (Burt ym., 2012). Yksi syy sille, ettei vaikutusta havaittu, voi olla Jonesin ja Greenen (2016) mukaan se, että suurimmalla osalla tutkimuksen osallistujista ei ollut rikollista käyttäytymistä, mutta suurin osa osallistujista raportoi kokemuksia kulttuurisesta sosialisoinnista. On siis mahdollista, että lapsuusaikojen kulttuurinen sosialisointi olisi vaikuttanut siihen, että rikollista käyttäytymistä ei ollut. Ylpeys omasta etnisestä taustasta oli kuitenkin tekijä, joka muutti reaktioita PRD:hen (Gibbons ym., 2020). Afroamerikkalaiset, joilla oli suuri ylpeys omasta etnisestä taustastaan, raportoivat enemmän rikollista käyttäytymistä poliisin toimesta tapahtuneen PRD:n jälkeen, mutta vähemmän rikollista käyttäytymistä kuin muut silloin, jos he eivät olleet kokeneet PRD:tä poliisin toimesta (Gibbons ym., 2020). Vanhemmuudella, kuten kulttuurisella sosialisoinnilla ja ennakkoluuloihin valmistamisella, voi siis olla tärkeä rooli suojaavana tekijänä. Kulttuurisen sosialisoinnin ja ennakkoluuloihin valmistamisen mahdollista yhteyttä rikollisuuteen tulisi tutkia lisää, sillä sen merkitys voi olla tärkeä mahdollisten interventtien kehittämisen kannalta.

Sosiaalisen tuen vahvuus vaikuttaa toimivan suojaavana tekijänä rasismien vaikutuksille rikollisuuteen kahden välillisen tekijän kautta (Li & Xia, 2018). Kiinan maahan muuttaneilla nuorilla, joilla oli vahvaa sosiaalista tukea, havaittiin vähemmän negatiivisia tunteita ja vahvemmat suhteet vanhempiin ja kouluun. Kouluviihtyvyys ei kuitenkaan vaikuta suojaavan nuoria aikuisten auktoriteettien syrjinnän vaikutuksilta rikolliseen käyttäytymiseen (Hautala & Sittner, 2019).

4 Pohdinta

Katsauksessa tarkasteltiin tutkimuksia, jotka käsittelevät nuoruudessa koetun rasismien vaikutusta rikolliseen käyttäytymiseen. Katsauksen tulokset osoittivat yhteyden nuorten kokeman rasismien ja rikollisen käyttäytymisen välillä (Burt ym., 2012; Evans ym., 2016; Gibbons ym., 2020; Hautala & Sittner, 2019; Jones & Greene, 2016; Kang & Burton, 2014; Li & Xia, 2018; Unnever ym., 2017; Walsh ym., 2015). Nuorten kokeman rasismien ja rikollisen käyttäytymisen välillä havaittiin myös kausaalinen yhteys, joka viittaa siihen, että rasismien kokeminen nuoruudessa johtaa rikolliseen käyttäytymiseen (Martin ym., 2011; Simons ym., 2003). Rasismien kokemisen ja rikollisen käyttäytymisen yhteyteen vaikuttivat tulosten mukaan negatiiviset tunteet, kuten masennus (Burt ym., 2012; Hautala & Sittner, 2019; Li & Xia, 2018; Simons ym., 2003), rikolliset kaveripiirit (Gibbons ym., 2020; Hautala & Sittner, 2019; Unnever ym., 2017), näkemykset ihmissuhteista (Burt ym., 2012; Simons ym., 2003) ja aggressiivisesta käyttäytymisestä (Simons ym., 2003), asuinalueisiin liittyvät tekijät (Martin ym., 2011), koulunkäynnin keskeyttäminen (Hautala & Sittner, 2019; Unnever ym., 2017) ja suhteet vanhempiin ja kouluun (Li & Xia, 2018). Rasismien kokeminen on siis tärkeää huomioida rikollisuutta aiheuttavien stressitekijöiden tutkimisessa ja on nuoruusvuosien aikana esiintyessään yhteydessä henkilön elämäntilanteeseen ja käyttäytymiseen (Hautala & Sittner, 2019). Suojaavina tekijöinä rasismien vaikutuksia vastaan havaittiin ennakkoluuloihin valmistaminen (Burt ym., 2012) ja sosiaalinen tuki (Li & Xia, 2018). Kulttuurisella sosiaalisella tuesta havaittiin sekä suojaava vaikutus (Burt ym., 2012) että ei vaikutusta (Jones & Greene, 2016). Ylpeys omasta etnisestä taustasta oli suojaava tekijä, mutta riskitekijä silloin, kun rasismi tapahtui poliisin toimesta (Gibbons ym., 2020).

Vaikka yleinen rasistusteoria ja leimaamisteoria tarjoavat vastakkaiset selitysmallit syy-seuraussuhteen osalta, kumpikin sai tukea tutkimustulosten perusteella. Teoriat eivät välttämättä käytännössä sulje toisiaan pois, vaan kyseessä saattaisi olla myös kehämäinen ilmiö, jossa molemmilla teorioilla on roolinsa. Simonsin ym. (2003) ja Martinin ym. (2011) aineistoon pohjautuvat kausaaliset yhteydet tulokset viittasivat siihen, että rasismien kokemukset voivat yleisen rasistusteorian mukaisesti johtaa rikolliseen käyttäytymiseen esimerkiksi masennuksen kautta, kun taas rikollinen käyttäytyminen voi jälleen johtaa syrjinnän kokemuksiin. Tulokset

tukivat kuitenkin useammin yleistä rasisiteoriaa kuin leimaamisteoriaa. Hautalan ja Sittnerin (2019) mukaan yleinen rasisiteoria on käyttökelpoinen teoria, mutta tarvitaan lisää tutkimusta siitä, kuinka hyvin yleinen rasisiteoria selittää etnisten vähemmistöjen ja rikollisen käyttäytymisen monimuotoisuutta ja eroavaisuutta erilaisilla otoksilla. Syrjinnän esiintyminen ja sen seuraukset ovat todennäköisesti hyvin erilaisia nuorille, jotka kuuluvat eri etnisiin ja kulttuurisiin ryhmiin (Hautala & Sittner, 2019). Teoriaa dynaamisista riskitekijöistä tukee tulos siitä, että asenteet aggressiivista käyttäytymistä kohtaan olivat yhteydessä rikolliseen käyttäytymiseen. Kaveripiirien merkityksen tärkeyden voidaan ajatella tukevan osaltaan CAMB-mallia, sillä yhteisöllinen prosessointityyli keskittyy erityisesti oman ryhmän toimintaan ja mielipiteisiin. Nuoret saattavat sisäistää aikuisilta auktoriteeteilta, kuten opettajilta, kohdistuvan syrjivän viestin ja ohjautua kaveripiireihin, joissa myös muut ovat sisäistäneet saman viestin (Hautala & Sittner, 2019). Katsauksen tulokset tukevat CAMB-mallin ajatusta siitä, että vähemmistöön kuuluvien ryhmien kokemukset vaikuttavat yksilöiden ja ryhmien edustukseen rikosoikeusjärjestelmässä. Sosiaalisen skeeman teoriaa tukevat tulokset negatiivisten ihmissuhdenäkemyksien ja tavanomaisista normeista etäntymisen merkityksellisyydestä rikollisen käyttäytymisen kannalta. Sosiaalisen vastarinnan mallia tukee tulos koulunkäynnin keskeyttämisen vaikutuksesta rikollisuuteen, sillä rasismien kokeminen voi vaikuttaa asenteisiin yhteiskunnan instituutioita kohtaan.

Kirjallisuuskatsauksen tulosten luotettavuutta rajoittaa ensinnäkin se, että osa tutkimuksista ovat poikittaistutkimuksia, joiden perusteella ei voi päätellä syy-seuraussuhteita. Vain kaksi pitkittäistutkimusta olivat tutkineet syy-seuraussuhdetta ja osoittaneet syy-seuraussuhteen nuoruudessa koetun rasismien ja rikollisen käyttäytymisen välillä. Toiseksi, tulokset eivät ole yleistettävissä kaikkiin etnisiin vähemmistöryhmiin, eivätkä välttämättä myöskään niihin etnisiin vähemmistöryhmiin, joita tutkimukset koskivat. Esimerkiksi afroamerikkalaisten kulttuurissa on heterogeenisyyttä, mikä antaa aihetta lisätutkimukselle (Jones & Greene, 2016). Suurin osa katsauksen aineistosta perustui afroamerikkalaisiin populaatioihin, mikä kertoo tarpeesta lisätutkimukselle myös muihin etnisiin vähemmistöihin kuuluvien nuorten kohdalla. Kolmanneksi, tutkimuksissa käytetyt kyselytutkimusmenetelmät voivat olla puutteellisia. Mikään mittari ei pysty täysin mittaamaan kaikkia syrjinnän ulottuvuuksia (Bastos ym., 2010,

ref. Hautala & Sittner, 2019³), eikä negatiivisten tunteiden mittari pysty välttämättä täysin mittaamaan tilanne- tai rasituskohtaisia tunteita, vaan saattaa mitata ennemminkin mielialaa ylipäättään (Agnew, 2006, ref. Hautala & Sittner, 2019²). Lisäksi länsimainen masennuksen käsitteellistäminen ja mittaaminen voi olla puutteellista etnisiin vähemmistöihin kuuluvien ihmisten kohdalla, sillä se ei välttämättä mittaa sitä psykologista stressiä ja mielentilaa, jonka taustalla on syrjintää ja historiallista traumaa (Hautala & Sittner, 2019). Kyselyihin vastaaminen ja itseraportointi on subjektiivista, mikä saattaa vaikuttaa tulosten luotettavuuteen, mutta toisaalta rasismien kokemuksia on hankalaa tai mahdotonta mitata muulla tavalla. Katsauksen menetelmillä ei löytynyt eurooppalaista tutkimusta aiheesta, mikä herättää aihetta lisätutkimukselle etnisiin vähemmistöihin kuuluvista nuorista Euroopassa.

Lapsuusajan PRD:n kokemusten keskeisyyden osoittaminen on tärkeää mahdollisten interventtioiden kehittämiseksi (Gibbons ym, 2020). Etnisiin vähemmistöihin kuuluvien nuorten riski- ja suojaavat tekijät olisivat tärkeitä tunnistaa rikollisen käyttäytymisen ehkäisyn kannalta. Yhteiskunnan tulisi kehittää toimintamalleja siihen, miten maahan muuttaneiden nuorten saama perheen tuki ja sosiaalinen tuki olisi vahvempaa, jolloin myös negatiivisten tunteiden ja sosiaalisten suhteiden vaikutus rikolliseen käyttäytymiseen voisi olla vähäisempää (Li & Xia, 2018). Näitä voisivat olla esimerkiksi maahan muuttaneiden perheiden taloudellisten tarpeiden tukeminen, heidän kokonaisvaltaisempi yhteisöllistäminen, maahan muuttaneiden nuorten tarpeisiin vastaamisen parantaminen kouluissa, sekä koulujen syrjimättömän ympäristön varmistaminen (Li & Xia, 2018). Henkilöstön kouluttaminen ja oppilaiden ohjaaminen kohti monikulttuurista tietoutta ja hyväksyntää kouluissa voisi auttaa maahan muuttaneita nuoria tuntemaan vahvempaa yhteenkuuluvuutta (Walsh ym., 2015). Tukitoimet rasismien vaikutuksia vastaan ovat lyhytaikainen ratkaisu rikollisuuden ehkäisemiseksi, ja syrjinnän lopettaminen pitkäaikainen (Li & Xia, 2018). Sen sijaan, että painotetaan vähemmistöjen velvollisuutta suojautua syrjinnältä, tulisi suurimmat resurssit kohdistaa rasismien kitkemiseksi (Burt ym., 2012; Li & Xia, 2018).

³ Bastos, J., Celeste, R., Farstein, E., & Barros, A. (2010). Racial Discrimination and Health: A Systematic Review of Scales with a Focus on Their Psychometric Properties. *Social Science & Medicine*, 70:1091–99.

Lähteet

- Agnew, R. (1992). Foundation for a General Strain Theory of Crime and Delinquency. *Criminology*, 30(1), 47–88. <https://doi.org/10.1111/j.1745-9125.1992.tb01093.x>
- Andrews, D. A., & Bonta, J. (2014). *The Psychology of Criminal Conduct*. Google-kirjat.
- Becker, H. S. (1963). *Outsiders: Studies in the sociology of deviance*. Free Press Glencoe.
- Burt, C. H., Simons, R. L., & Gibbons, F. X. (2012). Racial Discrimination, Ethnic-Racial Socialization, and Crime: A Micro-sociological Model of Risk and Resilience. *American Sociological Review*, 77(4), 648–677. <https://doi.org/10.1177/0003122412448648>
- Burton, D. L., Miller, D. L., & Shill, C. T. (2002). A social learning theory comparison of the sexual victimization of adolescent sexual offenders and nonsexual offending male delinquents. *Child Abuse & Neglect*, 26(9), 893–907. [https://doi.org/10.1016/S0145-2134\(02\)00360-5](https://doi.org/10.1016/S0145-2134(02)00360-5)
- Deane, L., Bracken, D. C., & Morrisette, L. (2007). Desistance within an urban Aboriginal gang. *Probation Journal*, 54(2), 125–141. <https://doi.org/10.1177/0264550507077231>
- Evans, S. Z., Simons, L. G., & Simons, R. L. (2016). Factors that Influence Trajectories of Delinquency Throughout Adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 45(1), 156–171. <https://doi.org/10.1007/s10964-014-0197-5>
- Factor, R., Kawachi, I., & Williams, D. R. (2011). Understanding high-risk behavior among non-dominant minorities: A social resistance framework. *Social Science & Medicine*, 73(9), 1292–1301. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2011.07.027>
- Feagin, J. R., & Eckberg, D. L. (1980). Discrimination: Motivation, Action, Effects, and Context. *Annual Review of Sociology*, 6, 1–20.
- Gibbons, F. X., Fleischli, M. E., Gerrard, M., Simons, R. L., Weng, C.-Y., & Gibson, L. P. (2020). The impact of early racial discrimination on illegal behavior, arrest, and incarceration among African Americans. *American Psychologist*, 75(7), 952–968. <https://doi.org/10.1037/amp0000533>
- Hautala, D., & Sittner, K. (2019). Longitudinal Mechanisms Linking Perceived Racial Discrimination to Aggressive Delinquency among North American Indigenous Youth. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 56(5), 694–735. <https://doi.org/10.1177/0022427819834331>
- Heffernan, R., & Ward, T. (2017). A comprehensive theory of dynamic risk and protective factors. *Aggression and Violent Behavior*, 37, 129–141. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2017.10.003>
- Jones, C. A., & Greene, H. T. (2016). Race Discrimination, Racial Socialization, and Offending Trends Among African American College Students: A Test of the Theory of African American Offending. *Journal of Contemporary Criminal Justice*, 32(1), 60–77. <https://doi.org/10.1177/1043986215607255>
- Kang, H.-K., & Burton, D. L. (2014). Effects of Racial Discrimination, Childhood Trauma, and Trauma Symptoms on Juvenile Delinquency in African American Incarcerated Youth. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 23(10), 1109–1125. <https://doi.org/10.1080/10926771.2014.968272>

- Lee, D. L., & Ahn, S. (2013). The relation of racial identity, ethnic identity, and racial socialization to discrimination–distress: A meta-analysis of Black Americans. *Journal of Counseling Psychology*, 60(1), 1–14. <https://doi.org/10.1037/a0031275>
- Li, S. D., & Xia, Y. (2018). Understanding the Link Between Discrimination and Juvenile Delinquency Among Chinese Migrant Children. *Journal of Contemporary Criminal Justice*, 34(2), 128–147. <https://doi.org/10.1177/1043986218761959>
- Lowder, E. M., Morrison, M. M., Kroner, D. G., & Desmarais, S. L. (2019). Racial Bias and LSI-R Assessments in Probation Sentencing and Outcomes. *Criminal Justice and Behavior*, 46(2), 210–233. <https://doi.org/10.1177/0093854818789977>
- Martin, M. J., McCarthy, B., Conger, R. D., Gibbons, F. X., Simons, R. L., Cutrona, C. E., & Brody, G. H. (2011). The Enduring Significance of Racism: Discrimination and Delinquency Among Black American Youth. *Journal of Research on Adolescence*, 21(3), 662–676. <https://doi.org/10.1111/j.1532-7795.2010.00699.x>
- Paternoster, R., & Iovanni, L. (1989). The Labeling perspective and delinquency: An elaboration of the theory and an assessment of the evidence. *Justice Quarterly*, 6(3), 359–394. <https://doi.org/10.1080/07418828900090261>
- Schmidt, S., Heffernan, R., & Ward, T. (2021). The Cultural Agency-Model of Criminal Behavior. *Aggression and Violent Behavior*, 58, 101554. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2021.101554>
- Schmidt, S., Meer, E. van der, Tydecks, S., & Bliesener, T. (2018). How Culture and Migration Affect Risk Assessment. *European Journal of Psychology Applied to Legal Context*, 10(2), 65–78. <https://doi.org/10.5093/ejpalc2018a7>
- Schmitt, M. T., Branscombe, N. R., Postmes, T., & Garcia, A. (2014). The consequences of perceived discrimination for psychological well-being: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 140(4), 921–948. <https://doi.org/10.1037/a0035754>
- Sellers, R. M., Copeland-Linder, N., Martin, P. P., & Lewis, R. L. (2006). Racial Identity Matters: The Relationship between Racial Discrimination and Psychological Functioning in African American Adolescents. *Journal of Research on Adolescence*, 16(2), 187–216. <https://doi.org/10.1111/j.1532-7795.2006.00128.x>
- Shepherd, S. M., & Lewis-Fernandez, R. (2016). Forensic risk assessment and cultural diversity: Contemporary challenges and future directions. *Psychology, Public Policy, and Law*, 22(4), 427–438. <https://doi.org/10.1037/law0000102>
- Simons, R. L., Chen, Y.-F., Stewart, E. A., & Brody, G. H. (2003). Incidents of discrimination and risk for delinquency: A longitudinal test of strain theory with an African American sample. *Justice Quarterly*, 20(4), 827–854. <https://doi.org/10.1080/07418820300095711>
- Strauss-Hughes, A., Heffernan, R., & Ward, T. (2019). A cultural–ecological perspective on agency and offending behaviour. *Psychiatry, Psychology, and Law*, 26(6), 938. <https://doi.org/10.1080/13218719.2019.1644250>
- Unnever, J. D., Cullen, F. T., & Barnes, J. C. (2017). Racial Discrimination and Pathways to Delinquency: Testing a Theory of African American Offending. *Race and Justice*, 7(4), 350–373. <https://doi.org/10.1177/2153368716658768>
- Walsh, S. D., Fogel-Grinvald, H., & Shneider, S. (2015). Discrimination and Ethnic Identity as Predictors of Substance Use and Delinquency Among Immigrant Adolescents From the FSU and Ethiopia in Israel. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 46(7), 942–963. <https://doi.org/10.1177/0022022115588951>